

บทที่ 5

บทบาทของ “หน้า” ในการปฏิเสธ

ในบทนี้ผู้วิจัยจะศึกษาบทบาทของมโนทัศน์ “หน้า” ในการปฏิเสธวัจนกรรมที่แสดงความปรารถนาดีในภาษาไทยตามความคิดและความเข้าใจของผู้ปฏิเสธ ดังที่ผู้วิจัยได้กล่าวไว้ในบทนำว่า “หน้า” เป็นมโนทัศน์สำคัญของทฤษฎีความสุภาพของบราวน์และเลวินสันที่ทำให้เกิดการใช้ภาษาสุภาพในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยในทฤษฎีความสุภาพได้มีการเสนอว่า ผู้ใช้ภาษาแต่ละคนจะมี “หน้า” ที่จะต้องรักษาและหน้าก็เป็นสิ่งที่ประอบางสามารถถูกคุกคามได้ง่าย ดังนั้นการรักษาหน้าของตนในการปฏิสัมพันธ์จะทำได้โดยการรักษาหน้าของผู้ที่ตนปฏิสัมพันธ์ด้วยโดยการใช้กลวิธีความสุภาพต่างๆ เพื่อจะทำให้อีกฝ่ายหลีกเลี่ยงการคุกคามหน้าตน

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้ไม่ได้มุ่งศึกษากลวิธีความสุภาพตามทฤษฎีความสุภาพของบราวน์และเลวินสัน แต่มุ่งที่จะตอบคำถามในประเด็นเรื่อง “หน้า” เพราะในฐานะผู้ใช้ภาษาคนหนึ่งผู้วิจัยเห็นว่าในการปฏิสัมพันธ์ เราอาจมีได้ค่านึงถึงแต่เพียงการรักษาหน้าของผู้อื่น เพื่อให้ผู้อื่นรักษาหน้าเราเพียงอย่างเดียว บางครั้งเราจะมีการใช้กลวิธีทางภาษาต่างๆ เพื่อรักษาหน้าของเราโดยตรงเมื่อถูกคุกคามหน้า ดังจะเห็นได้ชัดในตัวอย่างสถานการณ์ต่อไปนี้ เมื่อมีผู้กล่าวหาว่าเราทำผิด เราก็อาจจะปฏิเสธหรือแก้ตัวเพื่อรักษาหน้าของเราโดยตรง ไม่ได้คำนึงถึงหน้าของผู้ที่กล่าวหาเรา หรือแม้แต่ในสถานการณ์ที่ไม่ได้มีการคุกคามหน้าเกิดขึ้นก่อน เช่นการไปสายกว่าเวลานัด ผู้ใช้ภาษาก็อาจจะมีการแก้ตัวเพื่อรักษาหน้าของตนโดยตรง ไม่ให้ผู้อื่นมองว่าตนตั้งใจมาสาย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าในการปฏิเสธวัจนกรรมที่แสดงความปรารถนาดีของผู้อื่น ซึ่งตามทฤษฎีความสุภาพการปฏิเสธถือว่าเป็นการกระทำที่คุกคามหน้าของผู้ถูกปฏิเสธนั้น ในความคิดเห็นจริงๆ ของผู้ใช้ภาษา ผู้ปฏิเสธคำนึงถึงการรักษาหน้าของผู้ถูกปฏิเสธเพียงอย่างเดียวหรือไม่

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามส่วนที่ 2 ที่ตอบโดยผู้ตอบแบบสอบถามเดียวกับที่ตอบแบบสอบถามในบทที่ 4 แบบสอบถามในส่วนที่ 2 นี้จะมีลักษณะคำถามดังต่อไปนี้

1. ทำไมท่านจึงพูดแบบนี้ _____
2. ท่านคิดถึงอะไรในการปฏิเสธในสถานการณ์นี้
 - ก. ท่านคิดว่า การปฏิเสธของท่านจะทำให้ผู้ที่ท่านปฏิเสธเสียความรู้สึก
 - ข. ท่านคิดว่า การปฏิเสธของท่านอาจจะทำให้ผู้ที่ท่านปฏิเสธเสียหน้า
 - ค. ท่านคำนึงถึงภาพพจน์ของท่านในการปฏิเสธ
 - ง. อื่นๆ โปรดระบุ _____

จากแบบสอบถามในส่วนนี้ ผู้วิจัยจะนำคำตอบของข้อที่ 2 มาวิเคราะห์ว่าผู้ปฏิเสธคำนี้ถึงหน้าของฝ่ายใดในสถานการณ์หนึ่งๆเท่านั้น โดยไม่นำเหตุผลที่ปรากฏในข้อ 1 มาร่วมอภิปรายด้วย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กล่าวถึงเหตุผลที่ไม่นำคำตอบในข้อที่ 1 มาวิเคราะห์ไว้แล้วใน 3.3.2

ในการนำคำตอบของข้อ 2 มาวิเคราะห์ ผู้วิจัยจะนำจำนวนของผู้ที่ตอบข้อ ก. และ ข้อ ข. มารวมกัน เพราะคำตอบทั้งสองข้อนี้ล้วนแต่แสดงถึงการที่ผู้ปฏิเสธคำนี้ถึงหน้าของผู้ปฏิเสธทั้งสิ้น แต่การที่ผู้วิจัยได้จำแนกตัวเลือกออกเป็น 2 ตัวเลือกนั้น เป็นเพราะในฐานะผู้ใช้ภาษาหนึ่งในสังคม ผู้วิจัยตระหนักว่าส่วนใหญ่ของคนในสังคมจะมีความคิด ความเข้าใจเกี่ยวกับ "หน้า" และ "ความรู้สึก" ที่แตกต่างกัน ดังที่มีการอธิบายในทศน์หน้าโดยให้ความหมายว่า "ศักดิ์ศรี" ซึ่งเมื่อเสียศักดิ์ศรีก็จะเกิดความรู้สึกอับอายตามมา ดังที่ Bordieu (1979, หน้า 13 อ้างใน สุวรรณาสถาอาพันธ์ และ เนื่องน้อย บุญเนตร, 2535) นักสังคมวิทยาผู้หนึ่งพยายามอธิบายว่า "ศักดิ์ศรีคือกรอบจริยธรรมของคนที่มองตัวเองโดยผ่านจากสายตาของผู้อื่น เพราะว่าภาพพจน์ของเขาแยกไม่ออกจากการที่คนอื่นมองตัวเขา ความน่าเคารพยกย่องจำเป็นต้องมองผ่านมิติทางสังคมและปกป้องมันต่อหน้าคนอื่น ๆ" ซึ่งหน้าในความหมายนี้มักจะเป็นการมองในเรื่องของศักดิ์ศรีที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพระหว่างผู้พูด และผู้ฟัง ในขณะที่เมื่อกล่าวถึง "ความรู้สึก" มักจะมีการพูดคู่กันเสมอเสมอว่า "อารมณ์ ความรู้สึก" ซึ่งหมายถึงสภาวะทางจิตใจ อารมณ์หรือความรู้สึกต่างๆ เช่น ความรู้สึกโกรธ หรือ ความรู้สึกเสียใจของผู้ถูกปฏิเสธ มิใช่เพียงความอับอายเท่านั้น ซึ่งมักจะเป็นสิ่งเกี่ยวข้องกับการปฏิสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดมากขึ้นระหว่างบุคคลสองคน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้จำแนกทั้งสองสิ่งนี้ออกเป็น 2 ข้อ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบตามที่ตนคิด

อย่างไรก็ตาม การที่ผู้วิจัยได้รวมคำตอบทั้งข้อ ก. และข้อ ข. ไว้ในกลุ่มเดียวกัน เนื่องจากในแบบสอบถามผู้วิจัยไม่ได้แสดงความหมายของตัวเลือก ก. และตัวเลือก ข. อย่างชัดเจนดังนั้นจึงเป็นไปได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามอาจจะไม่สามารถจำแนกความแตกต่างของตัวเลือก 2 ตัวเลือกนี้ได้ได้อย่างเด็ดขาด อีกทั้งไม่ว่าผู้ตอบแบบสอบถามจะเลือกตอบข้อใดนั้นก็แสดงว่า ผู้ปฏิเสธคำนี้ถึงผู้ถูกปฏิเสธในการปฏิสัมพันธ์ ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยจะเรียกว่าเป็นการคำนึงถึงหน้าของผู้ถูกปฏิเสธ

เมื่อผู้วิจัยได้รวบรวมผลต่างๆเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยจะนำเสนอผลที่ได้ที่สถานการณ์ เพื่อดูว่าแต่ละสถานการณ์ผู้ปฏิเสธคำนึงถึงหน้าของฝ่ายใดบ้าง หรือผู้ปฏิเสธคำนึงถึงเฉพาะหน้าของผู้ฟัง และจากที่พบในบทที่ 4 ว่าประเภทของวัจนกรรมที่แสดงความปรารถนาดีและสถานภาพของคู่สนทนาเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการเลือกใช้กลวิธีการปฏิเสธที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงต้องการดูว่า

ปัจจัยทั้งสองนี้จะมีความสัมพันธ์กับการคำนึงถึงหน้าในการปฏิเสธด้วยหรือไม่ และนอกจากนี้ ผู้วิจัยยังต้องการศึกษาการคำนึงถึงหน้าจะมีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้กลวิธีการปฏิเสธต่างๆ หรือไม่อย่างไร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สถานการณ์ที่ 1

ตารางที่ 10 จำนวนคำตอบที่ตอบว่าคำนึงถึงหน้าในการปฏิเสธสถานการณ์ที่ 1

สิ่งที่ผู้ปฏิเสธคำนึงถึง	จำนวนผู้ตอบ
1. หน้าของผู้ถูกปฏิเสธ	25
2. หน้าของผู้ปฏิเสธ	4
รวม	29

สถานการณ์ที่ 1 เป็นสถานการณ์การแนะนำของเพื่อนซึ่งแนะนำให้สมัครงานพิเศษ ซึ่งเป็นการปฏิสัมพันธ์กันของผู้ปฏิเสธกับผู้ถูกปฏิเสธที่มีสถานภาพเท่ากัน และลักษณะของสถานการณ์ คือเป็นการแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิเสธเพียงฝ่ายเดียว ไม่ได้เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่แนะนำ ในสถานการณ์นี้มีผู้ตอบว่าคำนึงถึงหน้า 29 คน แบ่งเป็นคำตอบที่ตอบว่าคำนึงถึงหน้าของผู้ถูกปฏิเสธ (คำถาม ก. และ ข. ในแบบสอบถาม) 25 คน และคำตอบที่ตอบว่าคำนึงถึงหน้าของผู้ปฏิเสธ 4 คน (คำถาม ค. ในแบบสอบถาม) นอกจากนั้นเป็นคำตอบที่ตอบว่าอื่นๆซึ่งจะไม่นำมาวิเคราะห์ในงานวิจัยนี้

ตารางที่ 11 ความถี่ของกลวิธีการปฏิเสธที่จำแนกตาม "หน้า" ที่ผู้ถูกปฏิเสธคำนึงถึง ในสถานการณ์ที่ 1

กลวิธีการปฏิเสธ	หน้าผู้ถูกปฏิเสธ	หน้าของผู้ปฏิเสธ
1. การปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมา	6	1
2. การปฏิเสธโดยบ่งความไม่สามารถตอบสนอง	1	-
3. การให้เหตุผล	13	3
4. การขอบคุณ	10	2
5. การปลอบไม่ให้กังวล	-	-
6. การขอโทษ	1	-
7. การแสดงความลังเล	6	1
8. การแสดงความยินดีและความปรารถนาดี	-	-
9. การแนะนำ	2	-
10. การแสดงความต้องการหรือความรู้สึกของผู้ปฏิเสธ	11	2
11. การขอความเห็นใจจากผู้ถูกปฏิเสธ	-	-
12. การชมเชย	-	-
13. การผลัดการให้คำตอบ	3	-
14. การแสดงความเสียดายที่รับความปรารถนาดีไม่ได้	5	2
15. การแสดงความปรารถนาที่จะทำตาม	4	-
16. การบอกทางเลือกของผู้ปฏิเสธ	-	-
17. การตอบกึ่งตอบรับ		
18. การกล่าวติดตลก		

ในสถานการณ์นี้ผู้ปฏิเสธจำนวน 25 คนที่ตอบว่าคำนึงถึงหน้าของผู้ถูกปฏิเสธมีการใช้กลวิธีการปฏิเสธเป็นจำนวน 12 กลวิธี ได้แก่ การปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมา การปฏิเสธโดยบ่งความไม่สามารถตอบสนอง การให้เหตุผล การขอบคุณ การขอโทษ การแสดงความลังเล การแนะนำ การแสดงความต้องการหรือความรู้สึกของผู้ปฏิเสธ การแสดงความเสียดายที่รับความปรารถนาดี

ไม่ได้การแสดงความปรารถนาที่จะทำตาม การบอกทางเลือกของผู้ฟัง และการตอบกึ่งตอบรับ ในจำนวนกลวิธีทั้งหมดนี้ก็ปรากฏว่าเป็นกลวิธีที่พบในผู้ที่ตอบว่าคำนี้ถึงหน้าของผู้ปฏิเสธเอง 7 กลวิธี โดยไม่ปรากฏกลวิธีการปฏิเสธโดยบังความไม่สามารถตอบสนอง การขอโทษ การแนะนำ การแสดงความเสียดายที่รับความปรารถนาดีไม่ได้และการตอบกึ่งตอบรับ

ดังที่ผู้วิจัยได้กล่าวไว้ในบทที่แล้วว่า นอกจากมีการให้เหตุผลถึง 13 ครั้ง เมื่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิเสธและผู้ถูกปฏิเสธเท่าเทียมกันผู้ปฏิเสธมักจะนิยมใช้กลวิธีการปฏิเสธแบบตรงไปตรงมา ดังที่จะเห็นในช่องคำตอบของผู้ที่ตอบว่าคำนี้ถึงหน้าของผู้ถูกปฏิเสธ นอกจากนี้ยังมีการใช้กลวิธีการแสดงความต้องการหรือความรู้สึกส่วนตัวของผู้ปฏิเสธค่อนข้างสูงด้วย ดังมีตัวอย่างของผู้ที่ตอบว่าคำนี้ถึงหน้าของผู้ถูกปฏิเสธ ดังนี้

(99) ไม่หละ ขอบใจ เราไม่ชอบงานประเภทนี้

จะเห็นได้ว่าผู้ปฏิเสธที่ตอบว่าคำนี้ถึงหน้าของผู้ถูกปฏิเสธมีการใช้กลวิธีต่าง ๆ โดยอาจจะตอบปฏิเสธแบบตรงไปตรงมาอย่างไร (99)

ส่วนผู้ที่ตอบว่าคำนี้ถึงหน้าของตนเองในการปฏิเสธนั้น มีอยู่ 3 คน ซึ่งปฏิเสธด้วยความต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(100) ขอบใจมากที่แนะนำ ฉันคิดว่ามันเป็นงานที่น่าสนใจแต่ฉันกลัวจะทำได้ไม่ดี เพราะไม่ค่อยถนัด

(101) จริงเหอ น่าสนใจนะ แต่ฉันคงไม่เหมาะกับงานนี้หรือ ฉันพูดไม่เก่งนะ

(102) เราคิดว่าเราคงไม่เหมาะกับตำแหน่งนี้หรือคะ เพราะเราพูดไม่เก่งคงทำงานประเภทนี้ไม่ดีแน่

จากคำตอบปฏิเสธทั้ง 3 นี้จะเห็นว่าผู้ปฏิเสธมีการใช้กลวิธีที่เหมือนกันบางอย่างคือการให้เหตุผลที่แสดงถึงสิ่งที่ผู้ปฏิเสธไม่มีความสามารถในการทำเป็นเหตุผลที่อยู่เหนือการควบคุมของผู้ปฏิเสธ ซึ่งเหตุผลเหล่านี้แสดงถึงข้อบกพร่องของผู้ปฏิเสธ การใช้กลวิธีเช่นนี้อาจจะเป็นการรักษาหน้าของผู้ปฏิเสธได้ทางหนึ่ง เพราะเป็นการบอกข้อบกพร่องของตนด้วยตนเองไม่ใช่ผู้อื่นเป็นคนบอก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ปฏิเสธเป็นผู้ที่รู้จักประเมินตนได้เหมาะสม เพราะการทำในสิ่งที่ตนไม่ถนัดอาจก่อให้เกิดความผิดพลาดขึ้นได้

สถานการณ์ที่ 2

ตารางที่ 12 จำนวนคำตอบที่ตอบว่าคำนึงถึงหน้าในการปฏิเสธสถานการณ์ที่ 2

สิ่งที่ผู้ปฏิเสธคำนึงถึง	จำนวนผู้ตอบ
1. หน้าของผู้ถูกปฏิเสธ	30
2. หน้าของผู้ปฏิเสธ	4
รวม	34

ในสถานการณ์ที่ 2 ซึ่งเป็นการปฏิเสธของลูกน้องที่เจ้านายเชิญไปร่วมงานวันเกิดที่บ้านเจ้านาย สถานการณ์นี้เป็นสถานการณ์การปฏิเสธ ระหว่างผู้ปฏิเสธที่มีสถานภาพต่ำกว่าผู้ถูกปฏิเสธ และเป็นการปฏิเสธการเชิญซึ่งผู้เชิญจะเป็นฝ่ายได้รับประโยชน์ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่ตอบว่าคำนึงถึงหน้าในการปฏิเสธ 34 คน โดยมีผู้ตอบว่าคำนึงถึงหน้าของผู้ถูกปฏิเสธ 30 คนและหน้าของผู้ปฏิเสธ 4 คน

ตารางที่ 13 ความถี่ของกลวิธีการปฏิเสธที่จำแนกตาม "หน้า" ที่ผู้ถูกปฏิเสธคำนึงถึง ในสถานการณ์ที่ 2

กลวิธีการปฏิเสธ	หน้าผู้ถูกปฏิเสธ	หน้าของผู้ปฏิเสธ
1. การปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมา	-	-
2. การปฏิเสธโดยบังความไม่สามารถตอบสนอง	5	1
3. การให้เหตุผล	28	3
4. การขอบคุณ	6	-
5. การปลอบไม่ให้กังวล	-	-
6. การขอโทษ	15	3
7. การแสดงความลั้งเล	12	1
8. การแสดงความยินดีและความปรารถนาดี	4	1
9. การแนะนำ	-	-
10. การแสดงความต้องการหรือความรู้สึกของผู้ปฏิเสธ	-	-
11. การขอความเห็นใจจากผู้ถูกปฏิเสธ	2	-
12. การชมเชย	3	-
13. การผลัดการให้คำตอบ	4	-
14. การแสดงความเสียดายที่รับความปรารถนาดีไม่ได้	5	1
15. การแสดงความปรารถนาที่จะทำตาม	5	-
16. การบอกทางเลือกของผู้ปฏิเสธ	7	-
17. การตอบกึ่งตอบรับ	-	-
18. การกล่าวติดตลก	-	-

ในสถานการณ์นี้ ผู้ปฏิเสธจำนวน 30 คน ที่ตอบว่าคำนึงถึงหน้าของผู้ที่ถูกปฏิเสธจะมีการใช้กลวิธีในการปฏิเสธ 12 กลวิธี ได้แก่ การปฏิเสธโดยบังความไม่สามารถตอบสนอง การให้เหตุผล การขอบคุณ การขอโทษ การแสดงความลั้งเล การแสดงความยินดีและความปรารถนาดี การชมเชย การผลัดการให้คำตอบ การแสดงความเสียดายที่ไม่อาจตอบสนอง การแสดงความปรารถนาที่จะทำตาม การบอกทางเลือกของผู้ปฏิเสธ และการตอบกึ่งตอบรับ ในจำนวนกลวิธีทั้งหมดนี้ก็ปรากฏว่าเป็นกลวิธีที่พบในผู้ที่ตอบว่าคำนึงถึงหน้าของตนเองในการปฏิเสธด้วยเช่นกัน แต่พบเพียง 6 กลวิธี คือ การปฏิเสธโดยบังความไม่สามารถตอบสนอง การให้เหตุผล การขอโทษ การแสดงความลั้งเล

การแสดงความคิดเห็น และความปรารถนาดี และการแสดงความปรารถนาที่จะทำตาม ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามที่ตอบว่าคำนึงถึงหน้าของผู้ที่ถูกปฏิเสธ ก็จะมีการใช้กลวิธีต่าง ๆ ดังนี้ เช่น

(103) เอ๋อ ดิฉันต้องขอโทษนะคะ คือพอดีในวันเสาร์นี้ดิฉันมีธุระสำคัญมากนะคะ คงต้องขออนุญาตขอตัว

(104) หนูอยากไปค่ะ ขอบคุณมากค่ะ แต่ว่าหนูมีธุระที่ยกเลิกไม่ได้จริง ๆ

จากตัวอย่างทั้ง 2 จะเห็นได้ว่าผู้ปฏิเสธมีการให้เหตุผลที่อยู่เหนือการควบคุมของผู้ปฏิเสธ แต่มักจะเริ่มด้วยกลวิธีที่สร้างความรู้สึกทางบวกให้กับผู้ปฏิเสธ เช่น การขอโทษ และการแสดงความปรารถนาที่จะทำตาม

สำหรับผู้ที่ตอบว่าคำนึงถึงหน้าของตนเองในการปฏิเสธมีทั้งสิ้น 4 คน ซึ่งมีตัวอย่างการตอบปฏิเสธดังนี้

(105) พอดีผมติดธุระสำคัญ คงไปด้วยไม่ได้ ขอประทานโทษด้วยครับ

(106) ขอประทานโทษด้วยค่ะ เนื่องจากวันเสาร์นี้ดิฉันมีธุระสำคัญซึ่งไม่สามารถไปร่วมงานวันเกิดของท่านได้ จึงขออวยพรท่านล่วงหน้าคะ

ในตัวอย่างที่ (105) และ (106) ซึ่งเป็นตัวอย่างการตอบปฏิเสธของผู้ที่คำนึงถึงหน้าของตนเองในการปฏิเสธ จะเห็นว่ามียุทธศาสตร์เดียวกับตัวอย่าง (103) และ (104) คือมีการให้เหตุผลที่อยู่เหนือการควบคุมของผู้ปฏิเสธ การเหตุผลแบบนี้นอกจากจะสามารถใช้เพื่อรักษาหน้าของผู้ถูกปฏิเสธแล้วก็ยังสามารถใช้เพื่อรักษาหน้าตนเองได้อีกด้วย เพราะเป็นการแสดงว่าผู้ปฏิเสธเป็นผู้รับผิดชอบที่จะทำตามสิ่งที่ได้มีการนัดหมายหรือกำหนดไว้ก่อนแล้ว ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีความสำคัญเท่ากับหรือสำคัญกว่าการไปงานวันเกิด นอกจากนี้ยังมีลักษณะที่เหมือนกันประการหนึ่ง คือ มีการปรากฏร่วมกับการขอโทษ โดยใช้คำว่า "ขอประทานโทษ" ในการขอโทษ ซึ่งคำนี้เป็นคำที่แสดงระดับความสุภาพมากกว่าการใช้คำว่า "ขอโทษ" ดังนั้นผู้ถูกปฏิเสธจึงอาจจะมองว่าผู้ปฏิเสธให้เกียรติและยกย่องตน

สถานการณ์ที่ 3

ตารางที่ 14 จำนวนคำตอบที่ตอบว่าคำนึงถึงหน้าในการปฏิเสธสถานการณ์ที่ 3

สิ่งที่ผู้ปฏิเสธคำนึงถึง	จำนวนผู้ตอบ
1. หน้าของผู้ถูกปฏิเสธ	21
2. หน้าของผู้ปฏิเสธ	3
รวม	24

ในสถานการณ์ที่ 3 ที่เป็นการปฏิเสธการที่เพื่อนเสนอให้ยืมคางที่บ้าน เนื่องจากดึกแล้ว สถานการณ์นี้เป็นการปฏิเสธการเสนอ ซึ่งผู้เสนอเป็นฝ่ายเสียประโยชน์ ส่วนผู้ได้รับการเสนอเป็นฝ่ายได้ประโยชน์ และเป็นการปฏิเสธระหว่างเพื่อนกับเพื่อน ซึ่งมีสถานภาพเท่ากัน ปรากฏว่ามีผู้ตอบว่าคำนึงถึงหน้าในการปฏิเสธ ทั้งหมด 24 คน โดยมีผู้ที่คำนึงถึงหน้าของผู้ที่ถูกปฏิเสธ 21 คน และมีผู้ที่ตอบว่าคำนึงถึงหน้าของผู้ปฏิเสธในสถานการณ์นี้ 3 คน

ตารางที่ 15 ความถี่ของกลวิธีการปฏิเสธที่จำแนกตาม "หน้า" ที่ผู้ถูกปฏิเสธคำนึงถึง ในสถานการณ์ที่ 3

กลวิธีการปฏิเสธ	หน้าผู้ถูกปฏิเสธ	หน้าของผู้ปฏิเสธ
1. การปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมา	2	-
2. การปฏิเสธโดยบังความไม่สามารถตอบสนอง	1	-
3. การให้เหตุผล	15	3
4. การขอบคุณ	14	1
5. การปลอบไม่ให้กังวล	13	2
6. การขอโทษ	-	-
7. การแสดงความลั้งเล	1	-
8. การแสดงความยินดีและความปรารถนาดี	-	-
9. การแนะนำ	-	-
10. การแสดงความต้องการหรือความรู้สึกของผู้ปฏิเสธ	6	-
11. การขอความเห็นใจจากผู้ถูกปฏิเสธ	1	-
12. การชมเชย	-	-
13. การผลัดการให้คำตอบ	-	-
14. การแสดงความเสียดายที่รับความปรารถนาดีไม่ได้	2 14	- 3
15. การแสดงความปรารถนาที่จะทำตาม	2	-
16. การบอกทางเลือกของผู้ปฏิเสธ	-	-
17. การตอบกึ่งตอบรับ	-	-
18. การกล่าวติดตลก	-	-

ในสถานการณ์นี้ ผู้ปฏิเสธจำนวน 21 คน ที่ตอบว่าคำนี้ถึงหน้าของผู้ถูกปฏิเสธมีการใช้ กลวิธีการปฏิเสธรวมทั้งสิ้น 11 กลวิธี ได้แก่ การปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมา การปฏิเสธโดยบังความ ไม่สามารถตอบสนอง การให้เหตุผล การขอบคุณ การปลอบไม่ให้อึดใจ การแสดงความลึกลับ การ แสดงความต้องการหรือความรู้สึกของผู้ปฏิเสธ การชมเชย การแสดงความปรารถนาที่จะทำตาม การบอกทางเลือกของผู้ปฏิเสธ และการตอบกึ่งตอบรับ โดยกลวิธีเหล่านี้ก็ปรากฏในผู้ที่ตอบว่า คำนี้ถึงหน้าของผู้ปฏิเสธทั้ง 3 คน เช่นกัน แต่ปรากฏเพียง 4 กลวิธี ได้แก่ การให้เหตุผล การ ขอบคุน การปลอบไม่ให้อึดใจ และการบอกทางเลือกของผู้ถูกปฏิเสธ เป็นที่น่าสังเกตว่าในสถาน การณ์นี้มีผู้ตอบว่าคำนี้ถึงสิ่งอื่นๆ ซึ่งจะไม่นำมาวิเคราะห์ในที่นี้ถึง 26 คน ซึ่งมากกว่าผู้ที่ตอบว่า คำนี้ถึงหน้าในการปฏิเสธ เพราะผู้ที่ตอบว่าคำนี้ถึงหน้าของผู้ถูกปฏิเสธและหน้าของผู้ปฏิเสธ รวมกันแล้วมี 24 คนซึ่งอาจเป็นเพราะสถานการณ์นี้เป็นการปฏิเสธระหว่างผู้ที่มีสถานภาพเท่ากัน และความรุนแรงของการปฏิเสธนี้ก็ไม่มากเท่าไร เนื่องจากไม่ใช่การปฏิเสธที่ทำให้ผู้อื่นไม่ได้รับผล ประโยชน์ แต่เป็นการปฏิเสธการที่ตนเองจะเป็นผู้ได้รับประโยชน์

สถานการณ์ที่ 4

ตารางที่ 16 จำนวนคำตอบที่ตอบว่าคำนี้ถึงหน้าในการปฏิเสธสถานการณ์ที่ 4

สิ่งที่ผู้ปฏิเสธคำนึงถึง	จำนวนผู้ตอบ
1. หน้าของผู้ถูกปฏิเสธ	38
2. หน้าของผู้ปฏิเสธ	3
รวม	41

ในสถานการณ์ที่ 4 ซึ่งเป็นสถานการณ์การปฏิเสธเพื่อนสนิทที่เชิญให้ไปงานแต่งงาน สถานการณ์นี้เป็นการปฏิเสธระหว่างเพื่อนสนิทและเพื่อนสนิท ซึ่งมีสถานภาพเท่ากัน และผู้เชิญ เป็นฝ่ายได้รับประโยชน์ ปรากฏว่ามีผู้ตอบว่าคำนี้ถึงหน้าในการปฏิเสธทั้งหมด 41 คน มีผู้ที่ตอบ ว่าคำนี้ถึงหน้าของผู้ที่ถูกปฏิเสธ 38 คน และคำนึงถึงหน้าของผู้ปฏิเสธ 3 คน

ตารางที่ 17 ความถี่ของกลวิธีการปฏิเสธที่จำแนกตาม "หน้า" ที่ผู้ถูกปฏิเสธคำนึงถึง ในสถานการณ์ที่ 4

กลวิธีการปฏิเสธ	หน้าผู้ถูกปฏิเสธ	หน้าของผู้ปฏิเสธ
1. การปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมา	-	-
2. การปฏิเสธโดยบ่งความไม่สามารถตอบสนอง	8	-
3. การให้เหตุผล	38	3
4. การขอขอบคุณ	-	-
5. การปลอบไม่ให้อึดอัด	-	-
6. การขอโทษ	19	3
7. การแสดงความลังเล	6	-
8. การแสดงความยินดีและความปรารถนาดี	10	1
9. การแนะนำ	-	-
10. การแสดงความต้องการหรือความรู้สึกของผู้ปฏิเสธ	- 5	- -
11. การขอความเห็นใจจากผู้ถูกปฏิเสธ	3	-
12. การชมเชย	-	-
13. การผลัดการให้คำตอบ	11	1
14. การแสดงความเสียดายที่รับความปรารถนาดีไม่ได้	8 11	2 -
15. การแสดงความปรารถนาที่จะทำตาม	11	-
16. การบอกทางเลือกของผู้ปฏิเสธ	1	-
17. การตอบกึ่งตอบรับ		
18. การกล่าวติดตลก		

ในสถานการณ์นี้ ผู้ปฏิเสธจำนวนถึง 38 คน ซึ่งตอบว่าคำนึงถึงหน้าของผู้ปฏิเสธมีการใช้กลวิธีต่าง ๆ จำนวน 12 กลวิธี ได้แก่ การปฏิเสธโดยบ่งความไม่สามารถตอบสนอง การให้เหตุผล การขอโทษ การแสดงความลังเล การแสดงความยินดีและความปรารถนาดี การขอความเห็นใจจากผู้ถูกปฏิเสธ การชมเชย การแสดงความเสียดายที่รับความปรารถนาดีไม่ได้ การแสดงความปรารถนาที่จะทำตาม การบอกทางเลือกของผู้ปฏิเสธ การตอบกึ่งตอบรับ และการกล่าวติดตลก ซึ่งกลวิธีเหล่านี้มีการใช้โดยผู้ที่คำนึงถึงหน้าของตนในการปฏิเสธด้วยเช่นกัน คือ กลวิธี

การให้เหตุผล การขอโทษ การแสดงความยินดีและความปรารถนาดี การแสดงความเสียยที่รับความปรารถนาดีไม่ได้และการแสดงความปรารถนาที่จะทำตาม

เช่นเดียวกันในสถานการณ์ที่ 2 ที่ไม่ปรากฏกลวิธีการปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมาและการแสดงความต้องการหรือความรู้สึกของผู้ปฏิเสธแม้แต่ครั้งเดียว แต่ไม่ใช่ว่าสถานการณ์นี้จะเป็นการปฏิเสธระหว่างผู้ที่มีสถานภาพต่างกัน จึงทำให้ไม่ปรากฏการใช้กลวิธีทั้งสอง เพราะในสถานการณ์นี้ ผู้ปฏิเสธมีสถานภาพเท่ากับผู้ถูกปฏิเสธ การที่ไม่ปรากฏกลวิธีนี้อาจเนื่องมาจากการปฏิเสธการเชิญ ซึ่งจะทำให้ผู้ถูกปฏิเสธไม่ได้รับผลประโยชน์ ดังนั้นจึงไม่นิยมใช้ 2 กลวิธีนี้เพราะมีความตรงไปตรงมามาก

ตัวอย่างของการตอบปฏิเสธของผู้ที่คำนึงถึงหน้าของผู้ถูกปฏิเสธ และผู้ที่คำนึงถึงหน้าของผู้ปฏิเสธมีดังต่อไปนี้ดังนี้

(107) เราก็คอยากไปงานเธอจริง ๆ นะ แต่คงจะไปไม่ได้ ต้องขอโทษด้วยนะ

(108) เรานัดเพื่อน ๆ ว่าจะไปต่างจังหวัด แล้วรับปากเพื่อน ๆ ว่าจะไปจะ คงไม่ได้อไปร่วมงาน ต้องขอโทษด้วยนะจ๊ะ

จากตัวอย่าง (107) และ (108) จะเห็นว่ามีการใช้กลวิธีที่แสดงถึงการคำนึงถึงหน้าของผู้ที่ถูกปฏิเสธเหมือนกันทั้งสองสถานการณ์ คือการแสดงความลังเล ซึ่งทำให้ผู้ถูกปฏิเสธเห็นว่าผู้ปฏิเสธไม่ได้ต้องการที่จะต้องตอบปฏิเสธในทันที แต่แสดงความลังเลที่จะตอบปฏิเสธ อันเป็นการแสดงถึงความสำคัญของความปรารถนาของผู้ถูกปฏิเสธ และยังมีขอโทษที่ไม่สามารถทำตามความปรารถนาของผู้ถูกปฏิเสธได้ แต่ใน (107) ไม่ได้ใช้กลวิธีการให้เหตุผลที่บอกว่าเพราะเหตุใดจึงปฏิเสธ สำหรับผู้ที่ตอบว่าคำนึงถึงหน้าของตนเองในการปฏิเสธสถานการณ์นี้มีจำนวน 3 คน โดยมีตัวอย่างการปฏิเสธของผู้ที่คำนึงถึงหน้าของตน ดังนี้

(109) ขอโทษจริง ๆ อยากไปนะ แต่ต้องไปต่างจังหวัดพอดี ยังไงขอให้มีความสุขนะ

(110) เสียใจจัง ขอโทษเธออย่างมากที่ไปไม่ได้ เพราะมีธุระด่วนมาก ต้องไปต่างจังหวัด เลี่ยงไม่ได้จริง ๆ

จากตัวอย่าง (109) และ (110) จะเห็นว่าผู้ปฏิเสธมีการใช้กลวิธีการขอโทษซึ่งแสดงการเน้นย้ำมากขึ้นโดยการเติม "จริง ๆ " และ "อย่างมาก" ซึ่งอาจเพื่อเป็นการทำให้ผู้ถูกปฏิเสธเข้าใจว่าเหตุผลที่ทำให้ผู้ปฏิเสธต้องปฏิเสธมาจากเหตุจำเป็นอื่น ไม่ได้มาจากความต้องการของผู้ปฏิเสธ

สถานการณ์ที่ 5

ตารางที่ 18 จำนวนคำตอบที่ตอบว่าคำนี้ถึงหน้าในการปฏิเสธสถานการณ์ที่ 5

สิ่งที่ผู้ปฏิเสธคำนึงถึง	จำนวนผู้ตอบ
1. หน้าของผู้ถูกปฏิเสธ	28
2. หน้าของผู้ปฏิเสธ	5
รวม	33

สถานการณ์ที่ 5 นี้เป็นการตอบปฏิเสธของเจ้านายที่ปฏิเสธลูกน้องซึ่งแนะนำให้รับสมัครพนักงานเพิ่ม เป็นการปฏิเสธระหว่างผู้ปฏิเสธที่มีสถานภาพสูงกว่าผู้ถูกปฏิเสธในสถานการณ์ที่ผู้ปฏิเสธเป็นฝ่ายได้รับประโยชน์ ซึ่งมีผู้ตอบปฏิเสธที่ตอบว่าคำนึงหน้าในการปฏิเสธ 33 คน โดยมีผู้ตอบว่าคำนึงถึงหน้าของผู้ที่ถูกปฏิเสธ 28 คน และคำนึงถึงหน้าของผู้ปฏิเสธ 5 คน

ตารางที่ 19 ความถี่ของกลวิธีการปฏิเสธที่จำแนกตาม "หน้า" ที่ผู้ถูกปฏิเสธคำนึงถึง ในสถานการณ์ที่ 5

กลวิธีการปฏิเสธ	หน้าผู้ถูกปฏิเสธ	หน้าของผู้ปฏิเสธ
1. การปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมา	2	-
2. การปฏิเสธโดยบังความไม่สามารถตอบสนอง	-	-
3. การให้เหตุผล	15	1
4. การขอบคุณ	12	2
5. การปลอบไม่ให้กังวล	5	1
6. การขอโทษ	1	-
7. การแสดงความดั่งเล	-	-
8. การแสดงความยินดีและความปรารถนาดี	-	-
9. การแนะนำ	3	-
10. การแสดงความต้องการหรือความรู้สึกของผู้ปฏิเสธ	16	2
11. การขอความเห็นใจจากผู้ถูกปฏิเสธ	1	-
12. การชมเชย	-	-
13. การผลักดันให้คำตอบ	4	2
14. การแสดงความเสียใจที่รับความปรารถนาดีไม่ได้	-	-
15. การแสดงความปรารถนาที่จะทำตาม	4	3
16. การบอกทางเลือกของผู้ปฏิเสธ	4	1
17. การตอบกึ่งตอบรับ	7	-
18. การกล่าวติดตลก	1	-

ในสถานการณ์นี้ผู้ที่ตอบว่าคำนี้ถึงหน้าผู้ถูกปฏิเสธในการปฏิเสธจะมีการใช้กลวิธีต่าง ๆ รวม 13 กลวิธี ซึ่งได้แก่ การปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมา การให้เหตุผล การขอบคุณ การกล่าวเพื่อมิให้ผู้ถูกปฏิเสธรู้สึกกังวล การขอโทษ การแนะนำ การแสดงความต้องการหรือความรู้สึกของผู้ปฏิเสธ การผลักดันให้คำตอบ การแสดงความปรารถนาที่จะทำตาม การบอกทางเลือกของผู้ปฏิเสธ การตอบกึ่งตอบรับและการกล่าวติดตลก ซึ่งจากกลวิธีเหล่านี้มีปรากฏในผู้ที่ตอบว่าคำนี้ถึงหน้าของตนเองในการปฏิเสธ 7 กลวิธี ได้แก่ การให้เหตุผล การขอบคุณ การปลอบไม่ให้กังวล การแสดงความต้องการหรือความรู้สึกของผู้ปฏิเสธ การผลักดันให้คำตอบ การแสดงความปรารถนาที่จะทำตาม และการบอกทางเลือกของผู้ปฏิเสธ

ข้อสังเกตของผู้วิจัยในสถานการณ์นี้คือ ผู้ที่ปฏิเสธโดยตอบว่าคำนี้ถึงหน้าของผู้ถูกปฏิเสธนั้นมักใช้กลวิธีต่าง ๆ ที่สร้างความรู้สึกทางบวกให้กับผู้ที่ถูกปฏิเสธ เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้ปฏิเสธให้ความสำคัญกับความปรารถนาของผู้ถูกปฏิเสธ เช่น

(111) ขอขอบคุณครับสำหรับคำแนะนำ แต่ผมว่าบริษัทของเรามีงานเข้ามามากเป็นช่วง ๆ เท่านั้น

(112) ไม่เป็นไรหรอกจะ พี่รู้สึกว่ายังทำไหวอยู่ เอาไว้ที่ทำไมไหวจริง ๆ ค่อยหาผู้ช่วยสักคน

สำหรับผู้ที่ตอบว่าคำนี้ถึงหน้าของตนเองนั้น ส่วนใหญ่จะมีการใช้กลวิธีในการแสดงความปรารถนาที่จะทำตาม เพื่อแสดงให้เห็นว่าตนต้องการทำตามความปรารถนานั้น เช่นเดียวกับผู้ที่ตอบว่าคำนี้ถึงหน้าของผู้ถูกปฏิเสธ แต่ขณะเดียวกันก็คำนึงถึงภาพพจน์ของตนในฐานะเจ้านายซึ่งควรจะมีศักยภาพในการจัดการควบคุมเรื่องต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ดังเช่น

(113) เป็นความคิดที่เข้าท่าดีนะ แต่ว่าไม่เป็นไรหรอก ดิฉันทำได้ ยิ่งตอนนี้เศรษฐกิจไม่ดีด้วย เอาไว้ก่อนแล้วกัน ขอขอบคุณมาก

(114) ผมก็คิดอยู่เหมือนกัน แต่จะลองทำด้วยตัวเองดูก่อน

สถานการณ์ที่ 6

ตารางที่ 20 จำนวนคำตอบที่ตอบว่าคำนี้ถึง "หน้า" ในการปฏิเสธสถานการณ์ที่ 6

สิ่งที่ผู้ปฏิเสธคำนึงถึง	จำนวนผู้ตอบ
1. หน้าของผู้ถูกปฏิเสธ	26
2. หน้าของผู้ปฏิเสธ	6
รวม	32

สถานการณ์ที่ 6 นี้เป็นสถานการณ์ที่นักเรียนตอบปฏิเสธอาจารย์ซึ่งเสนอให้นั่งรถกลับบ้านด้วยกัน เป็นการปฏิเสธระหว่างผู้ปฏิเสธที่มีสถานภาพต่ำกว่าผู้ถูกปฏิเสธในสถานการณ์ที่ผู้ปฏิเสธเป็นฝ่ายได้ประโยชน์จากการผู้ถูกปฏิเสธ ในสถานการณ์นี้ มีผู้ตอบว่าคำนึงถึงหน้าในการปฏิเสธ 32 คน โดยมีผู้คำนึงถึงหน้าของผู้ถูกปฏิเสธทั้งหมด 26 คน คำนึงถึงหน้าของตนเองในการปฏิเสธ 6 คน

ตารางที่ 21 ความถี่ของกลวิธีการปฏิเสธที่จำแนกตาม "หน้า" ที่ผู้ถูกปฏิเสธคำนึงถึง ในสถานการณ์ที่ 6

กลวิธีการปฏิเสธ	หน้าผู้ถูกปฏิเสธ	หน้าของผู้ปฏิเสธ
1. การปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมา	2	-
2. การปฏิเสธโดยบังความไม่สามารถตอบสนอง	-	-
3. การให้เหตุผล	26	7
4. การขอขอบคุณ	22	7
5. การปลอบไม่ให้เกิดกังวล	10	3
6. การขอโทษ	-	-
7. การแสดงความลั้งเล	2	-
8. การแสดงความยินดีและความปรารถนาดี	-	-
9. การแนะนำ	-	-
10. การแสดงความต้องการหรือความรู้สึกของผู้ปฏิเสธ	3	-
11. การขอความเห็นใจจากผู้ถูกปฏิเสธ	-	-
12. การชมเชย	-	-
13. การผลัดการให้คำตอบ	-	-
14. การแสดงความเสียดายที่รับความปรารถนาดีไม่ได้	1	1
15. การแสดงความปรารถนาที่จะทำตาม	1	-
16. การบอกทางเลือกของผู้ปฏิเสธ	-	-
17. การตอบกึ่งตอบรับ		
18. การกล่าวติดตลก		

ในสถานการณ์นี้ผู้ปฏิเสธจำนวน 26 คน ที่ตอบว่าคำนึงถึงหน้าของผู้ถูกปฏิเสธมีการใช้กลวิธีการปฏิเสธโดยรวม 8 กลวิธี ซึ่งได้แก่ การปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมา การให้เหตุผล การขอบคุณ การปลอบไม่ให้ง่วง การแสดงความลี้เล การแสดงความต้องการหรือความรู้สึกของผู้ถูกปฏิเสธ การบอกทางเลือกของผู้ปฏิเสธและการตอบกึ่งตอบรับ โดยมีการปรากฏของกลวิธีเหล่านี้ในผู้ที่ตอบว่าคำนึงถึงหน้าของผู้ปฏิเสธ 4 กลวิธี ซึ่งได้แก่ การขอบคุณ การให้เหตุผล การปลอบไม่ให้ง่วงและการบอกทางเลือกของผู้ถูกปฏิเสธ

สถานการณ์ที่ 7

ตารางที่ 22 จำนวนคำตอบที่ตอบว่าคำนึงถึง "หน้า" ในการปฏิเสธสถานการณ์ที่ 7

สิ่งที่ผู้ปฏิเสธคำนึงถึง	จำนวนผู้ตอบ
1. หน้าของผู้ถูกปฏิเสธ	29
2. หน้าของผู้ปฏิเสธ	7
รวม	36

สถานการณ์นี้เป็นสถานการณ์ที่เจ้านายปฏิเสธลูกน้องที่เสนอเลี้ยงข้าว โดยเป็นสถานการณ์การปฏิเสธระหว่างผู้ปฏิเสธที่มีสถานภาพสูงกว่าผู้ถูกปฏิเสธซึ่งผู้ปฏิเสธเป็นฝ่ายได้ประโยชน์จากการเสนอ แต่ผู้เสนอเป็นฝ่ายเสียประโยชน์ ในสถานการณ์นี้มีผู้ตอบว่าคำนึงถึงหน้าในการปฏิเสธ 36 คน ในจำนวนนี้มีผู้ที่คำนึงถึงหน้าของผู้ถูกปฏิเสธถึง 29 คน และมีผู้ที่คำนึงถึงหน้าของผู้ปฏิเสธจำนวน 7 คน

ตารางที่ 23 ความถี่ของกลวิธีการปฏิเสธที่จำแนกตาม "หน้า" ที่ผู้ถูกปฏิเสธคำนึงถึง ในสถานการณ์ที่ 7

กลวิธีการปฏิเสธ	หน้าผู้ถูกปฏิเสธ	หน้าของผู้ปฏิเสธ
1. การปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมา	3	2
2. การปฏิเสธโดยบังความไม่สามารถตอบสนอง	3	1
3. การให้เหตุผล	3	-
4. การขอบคุณ	10	2
5. การปลอบไม่ให้กังวล	17	4
6. การขอโทษ	-	-
7. การแสดงความลังเล	-	-
8. การแสดงความยินดีและความปรารถนาดี	-	-
9. การแนะนำ	1	-
10. การแสดงความต้องการหรือความรู้สึกของผู้ปฏิเสธ	7	2
11. การขอความเห็นใจจากผู้ถูกปฏิเสธ	-	-
12. การชมเชย	-	-
13. การผลัดการให้คำตอบ	-	-
14. การแสดงความเสียดายที่รับความปรารถนาดีไม่ได้	-	-
15. การแสดงความปรารถนาที่จะทำตาม	16	2
16. การบอกทางเลือกของผู้ปฏิเสธ	20	3
17. การตอบกึ่งตอบรับ	2	-
18. การกล่าวติดตลก		

ในสถานการณ์นี้ ผู้ปฏิเสธจำนวน 29 คน ที่ตอบว่าคำนึงถึงหน้าของผู้ถูกปฏิเสธจะมีการใช้กลวิธีต่าง ๆ โดยรวม 10 กลวิธีได้แก่ การปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมา การปฏิเสธโดยบังความไม่สามารถตอบสนอง การให้เหตุผล การขอบคุณ การปลอบไม่ให้กังวล การแนะนำ การแสดงความต้องการหรือความรู้สึกของผู้ปฏิเสธ การบอกทางเลือกของผู้ปฏิเสธ การตอบกึ่งตอบรับและการกล่าวติดตลก ซึ่งกลวิธีเหล่านี้ก็พบว่าปรากฏในผู้ที่ตอบว่าคำนึงถึงหน้าของตนในการ

ปฏิเสธเช่นกัน โดยปรากฏ 7 กลวิธี ซึ่งกลวิธีที่ผู้ที่คำนึงถึงหน้าของตนไม่ใช้ในสถานการณ์นี้ คือ การให้เหตุผล การแนะนำ การกล่าวติดตลก

เช่นเดียวกับสถานการณ์ที่ 6 ที่มีการปรากฏของหน่วยข้อความในผู้ปฏิเสธแต่ละกลุ่มค่อนข้างน้อย อาจมีสาเหตุที่คล้ายคลึงกับสถานการณ์ที่ 6 ก็เป็นไปได้ คือ การให้ความสำคัญต่อสถานการณ์นี้อาจจะค่อนข้างน้อยประกอบกับ กลวิธีที่เป็นที่นิยมในการปฏิเสธการเสนอก็มีน้อยกว่าการปฏิเสธประเภทอื่น

อย่างไรก็ตาม การตอบปฏิเสธในสถานการณ์นี้ไม่ว่าผู้ปฏิเสธจะคำนึงถึงหน้าของฝ่ายใดก็ตามก็มักจะมีการใช้กลวิธีการปฏิเสธที่ใกล้เคียงกัน เช่น การปิดบังไม่ให้เป็นกังวล การบอกทางเลือกของตน หรือการใช้กลวิธีการตอบกึ่งตอบรับ แต่ปรากฏว่าไม่นิยมใช้กลวิธีการให้เหตุผลในการปฏิเสธของสถานการณ์นี้มากเท่ากับสถานการณ์อื่น ซึ่งอาจเป็นดังที่ผู้วิจัยพบในงานนี้ว่าผู้ปฏิเสธที่มีสถานภาพสูงกว่าผู้ถูกปฏิเสธมักไม่นิยมใช้กลวิธีการให้เหตุผล

(115) ไม่เป็นไร ฉันเลี้ยงตนเองดีกว่า

(116) ไม่เป็นไร ขอขอบคุณมากครับ เอาไว้คราวหน้าดีกว่า

การที่มีการใช้กลวิธีต่าง ๆ เหล่านี้คล้ายคลึงกันไม่ว่าผู้ปฏิเสธจะคำนึงถึงหน้าของฝ่ายใดก็ตาม ผู้ปฏิเสธก็มักให้เหตุผลในการตอบแบบสอบถาม ในการปฏิเสธสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกันคือ ไม่ควรให้ลูกน้องเป็นผู้จ่ายเงินเลี้ยง เพราะในฐานะเจ้านายซึ่งมีสถานภาพสูงกว่า ผู้ถูกปฏิเสธควรจะทำตัวให้เป็นที่พึ่งพาของลูกน้องได้ ไม่ใช่เป็นผู้รบกวนลูกน้องเสียเอง ซึ่งเหตุผลเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทที่ได้รับการคาดหวังของผู้ที่มีสถานภาพสูงในสังคมไทย

สถานการณ์ที่ 8

ตารางที่ 24 จำนวนคำตอบที่ตอบว่าคำนึงถึง "หน้า" ในการปฏิเสธสถานการณ์ที่ 8

สิ่งที่ผู้ปฏิเสธคำนึงถึง	จำนวนผู้ตอบ
1. หน้าของผู้ถูกปฏิเสธ	37
2. หน้าของผู้ปฏิเสธ	3
รวม	40

สถานการณ์นี้เป็นการที่อาจารย์ต้องตอบปฏิเสธนักศึกษาที่มาเชิญไปร่วมรับประทานอาหาร เนื่องในโอกาสที่จะจบการศึกษา เป็นการปฏิเสธของผู้ปฏิเสธที่มีสถานภาพสูงกว่าผู้ถูก

ปฏิเสศและผู้ถูกปฏิเสศเป็นฝ่ายได้ประโยชน์ ในสถานการณ์นี้มีผู้ตอบว่าคำนึงถึงหน้า 40 คน โดยมีผู้ตอบว่าคำนึงถึงหน้าของผู้ถูกปฏิเสศ 37 คน และคำนึงถึงหน้าของผู้ที่ปฏิเสศ 3 คน

ตารางที่ 25 ความถี่ของกลวิธีการปฏิเสศที่จำแนกตาม "หน้า" ที่ผู้ถูกปฏิเสศคำนึงถึง ในสถานการณ์ที่ 8

กลวิธีการปฏิเสศ	หน้าผู้ถูกปฏิเสศ	หน้าของผู้ปฏิเสศ
1. การปฏิเสศอย่างตรงไปตรงมา	2	-
2. การปฏิเสศโดยบังความไม่สามารถตอบสนอง	2	-
3. การให้เหตุผล	31	4
4. การขอบคุณ	10	2
5. การปลอบไม่ให้ง่วง	3	-
6. การขอโทษ	7	2
7. การแสดงความลั้งเล	17	-
8. การแสดงความยินดีและความปรารถนาดี	8	2
9. การแนะนำ	1	-
10. การแสดงความต้องการหรือความรู้สึกของผู้ปฏิเสศ	2	-
11. การขอความเห็นใจจากผู้ถูกปฏิเสศ	-	-
12. การชมเชย	-	-
13. การผลัดการให้คำตอบ	11	-
14. การแสดงความเสียดายที่รับความปรารถนาดีไม่ได้	5	1
15. การแสดงความปรารถนาที่จะทำตาม	5	-
16. การบอกทางเลือกของผู้ปฏิเสศ	10	1
17. การตอบกึ่งตอบรับ	-	-
18. การกล่าวติดตลก	-	-

ในสถานการณ์นี้ ผู้ปฏิเสศจำนวน 37 คน ที่ตอบว่าคำนึงถึงหน้าของผู้ถูกปฏิเสศ ในการปฏิเสศมีการใช้กลวิธีโดยรวมถึง 14 กลวิธี ซึ่งได้แก่ การปฏิเสศอย่างตรงไปตรงมา การปฏิเสศโดยบังความไม่สามารถ การให้เหตุผล การขอบคุณ การปลอบไม่ให้ง่วง การขอโทษ การแสดงความลั้งเล การแสดงความยินดีและความปรารถนาดี การแนะนำ การแสดงความต้องการหรือ

ความรู้สึกของผู้ปฏิเสธ การแสดงความเสียยที่รับความปรารถนาดีไม่ได้ การแสดงความปรารถนาที่จะทำตาม การบอกทางเลือกของผู้ปฏิเสธ และการตอบกึ่งตอบรับ ซึ่ง 6 กลวิธีจาก 14 กลวิธีเหล่านี้ พบในผู้ที่ตอบว่าคำนึงถึง หน้าของตนเองได้จากการให้เหตุผล การขอบคุณ การขอโทษ การแสดงความยินดีและความปรารถนาดี การแสดงความปรารถนาที่จะทำตามและกลวิธี การตอบกึ่งตอบรับ

เป็นที่น่าสังเกตว่าทั้งผู้ปฏิเสธที่ตอบว่าคำนึงถึงหน้าของผู้ถูกปฏิเสธและผู้ปฏิเสธที่ตอบว่าคำนึงถึงหน้าของตนเองในการปฏิเสธนั้น มักจะมีการปฏิเสธโดยใช้กลวิธีให้การให้เหตุผล การขอบคุณ การแสดงความล้งเล การแสดงความเสียยที่ไม่อาจตอบสนอง และการตอบกึ่งตอบรับ มากเป็นพิเศษซึ่งอาจจะเป็นเพราะมีการให้ความสำคัญกับสถานการณ์นี้มาก เพราะมิใช่การเชิญไปรับประทานอาหารทั่ว ๆ ไป แต่เป็นการเชิญเนื่องในโอกาสที่นักศึกษาจะจบการศึกษา ซึ่งเป็นโอกาสพิเศษ ดังนั้นผู้ปฏิเสธจึงอาจจะรู้สึกถึงน้ำใจไมตรีของผู้ถูกปฏิเสธค่อนข้างมาก จึงทำให้มีการเลือกใช้กลวิธีต่าง ๆ มากกว่าสถานการณ์อื่น เช่น

(117) บังเอิญครูมีงานยุ่งมาก ๆ ไว้โอกาสหน้าดีไหม รับรองไม่พลาดแน่ ๆ เลย

(118) ครูอยากไปทานนะคะแต่ว่าครูยุ่งจริง ๆ เอาไว้โอกาสหน้านะคะ ตอนครูไม่ยุ่ง

การที่ผู้ปฏิเสธนิยมใช้กลวิธีการตอบกึ่งตอบรับในสถานการณ์นี้ อาจเนื่องมาจากว่ากลวิธีนี้เป็นการรักษาหน้าของผู้ถูกปฏิเสธเพราะแสดงให้เห็นว่าความปรารถนาของผู้ปฏิเสธเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งผู้ปฏิเสธพยายามจะทำตามความปรารถนานั้น และในขณะเดียวกันการใช้กลวิธีนี้ก็สามารรักษาหน้าของผู้ปฏิเสธได้เช่นเดียวกัน คือ ทำให้ผู้ถูกปฏิเสธเข้าใจว่า ผู้ปฏิเสธพยายามเต็มที่จะทำตามความปรารถนาของผู้ถูกปฏิเสธ ซึ่งอาจทำให้ผู้ถูกปฏิเสธเข้าใจ และไม่โกรธผู้ปฏิเสธ

สถานการณ์ที่ 9

ตารางที่ 26 จำนวนคำตอบที่ตอบว่าคำนึงถึง “หน้า” ในการปฏิเสธสถานการณ์ที่ 9

สิ่งที่ผู้ปฏิเสธคำนึงถึง	จำนวนผู้ตอบ
1. หน้าของผู้ถูกปฏิเสธ	22
2. หน้าของผู้ปฏิเสธ	9
รวม	31

สถานการณ์ที่เป็นสถานการณ์สุดท้ายของงานวิจัยนี้ เป็นสถานการณ์ที่นักเรียนตอบปฏิเสธ การแนะนำครูที่แนะนำให้นักเรียนเรียนพิเศษเพิ่มเติม ซึ่งเป็นการปฏิเสธระหว่างผู้ปฏิเสธที่มีสถานภาพ ต่ำกว่าผู้ถูกปฏิเสธและเป็นสถานการณ์ที่ผู้ปฏิเสธเป็นฝ่ายได้ประโยชน์ ในสถานการณ์นี้มีผู้ตอบว่า คำนึงถึงหน้า 31 คน โดยเป็นผู้ที่คำนึงถึงหน้าของผู้ถูกปฏิเสธ 22 คน และคำนึงถึงหน้าของตน เอง 9 คน

ตารางที่ 27 ความถี่ของกลวิธีการปฏิเสธที่จำแนกตาม "หน้า" ที่ผู้ถูกปฏิเสธคำนึงถึง ในสถานการณ์ที่ 9

กลวิธีการปฏิเสธ	หน้าผู้ถูก ปฏิเสธ	หน้าของผู้ ปฏิเสธ
1. การปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมา	2	-
2. การปฏิเสธโดยบังความไม่สามารถตอบสนอง	-	-
3. การให้เหตุผล	11	8
4. การขอขอบคุณ	2	1
5. การปลอบไม่ให้เกิดกังวล	-	-
6. การขอโทษ	-	-
7. การแสดงความลั้งเล	2	1
8. การแสดงความยินดีและความปรารถนาดี	-	-
9. การแนะนำ	-	-
10. การแสดงความต้องการหรือความรู้สึกของผู้ ปฏิเสธ	12	-
11. การขอความเห็นใจจากผู้ถูกปฏิเสธ	-	-
12. การชมเชย	1	1
13. การผลัดการให้คำตอบ	-	-
14. การแสดงความเสียดายที่รับความปรารถนาดีไม่ ได้	5 11	4 6
15. การแสดงความปรารถนาที่จะทำตาม	6	5
16. การบอกทางเลือกของผู้ปฏิเสธ	-	-
17. การตอบกึ่งตอบรับ		
18. การกล่าวติดตลก		

ในสถานการณ์นี้ ผู้ปฏิเสหที่ตอบว่าคำนี้ถึงหน้าของผู้ถูกปฏิเสหจำนวน 22 คน มีการใช้กลวิธีต่าง ๆ โดยรวม 9 กลวิธี ได้แก่ การปฏิเสหอย่างตรงไปตรงมา การปฏิเสหโดยบังความไม่สามารถตอบสนอง การขอขอบคุณ การแสดงความล้งเล การแสดงความต้องการหรือความรู้สึกของผู้ปฏิเสห การผลัดการให้คำตอบ การแสดงความปรารถนาที่จะทำตาม การบอกทางเลือกของผู้ปฏิเสห และการตอบกึ่งตอบรับ ซึ่งในจำนวนกลวิธีเหล่านี้มี 2 กลวิธีที่ไม่ปรากฏในผู้ที่ตอบว่าคำนี้ถึงหน้าตนเอง ได้แก่ การปฏิเสหอย่างตรงไปตรงมา และการแสดงความต้องการหรือความรู้สึกของผู้ปฏิเสห

จะเห็นว่ในสถานการณ์นี้ ผู้ปฏิเสหจะคำนี้ถึงหน้าของตนเองเวลาตอบปฏิเสหมากกว่าในสถานการณ์อื่น ๆ ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากเหตุผลเดียวกับที่ทำให้สถานการณ์นี้ยากต่อการปฏิเสหของนักเรียน นั่นคือ การที่ผู้ปฏิเสหกลัวว่าครูจะเข้าใจว่าตนเองเป็นผู้ไม่ตั้งใจเรียน ไม่ให้ความสำคัญกับความปรารถนาดีของครู ซึ่งอาจทำให้ครูไม่เมตตาและมีผลต่อคะแนนของตนเองได้ ดังนั้น จึงเป็นสถานการณ์ที่มีผู้ตอบว่าคำนี้ถึงหน้าของตนเองมากกว่าสถานการณ์อื่น โดยผู้ปฏิเสหที่คำนี้ถึงหน้าของตนเองในการปฏิเสหมักจะใช้กลวิธีการให้เหตุผลที่อ้างถึงเหตุการณ์ที่อยู่เหนือการควบคุมของผู้ปฏิเสห เพื่อแสดงว่าผู้ปฏิเสหมีความจำเป็นอื่นที่สำคัญเท่ากับการทำตามคำแนะนำของครู นอกจากนี้ผู้ปฏิเสหยังนิยมใช้กลวิธีการบอกทางเลือกของตนเอง ซึ่งมักเป็นทางเลือกที่ดีมีน้ำหนักและเหมาะสมเพียงพอที่ผู้ปฏิเสหจะทำแทนความปรารถนาของผู้ถูกปฏิเสหได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(119) หนูจะลองพยายามด้วยตัวเองอีกครั้งคะ

(120) พอดีหนูต้องช่วยงานทางบ้านคงไม่มีเวลาคะ แต่หนูสัญญาว่าคราวหน้าจะตั้งใจกว่านี้คะ

จากที่กล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยพบว่าการเลือกใช้กลวิธีในการปฏิเสหไม่มีความสัมพันธ์กับการคำนี้ถึงหน้าของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเป็นพิเศษ คือ ไม่ว่าผู้ปฏิเสหจะคำนี้ถึงหน้าของฝ่ายใดในการปฏิเสหก็ตาม ผู้ปฏิเสหก็จะใช้กลวิธีแบบเดียวกันได้ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะกลวิธีการปฏิเสหต่างๆ นั้น เป็นความรู้ในการใช้ภาษาพื้นฐานของคนในสังคม ไม่ว่าผู้ปฏิเสหจะคำนี้ถึงหน้าในทันทีหรือไม่ ก็จะต้องมีการใช้กลวิธีเหล่านี้ในการปฏิเสห แต่อย่างไรก็ตามผลการวิเคราะห์ก็เป็นการยืนยันว่าผู้พูดภาษามีการคำนี้ถึงการรักษาหน้าในระหว่างการปฏิสัมพันธ์

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่าการคำนี้ถึงหน้าในการปฏิเสห มีความสัมพันธ์กับปัจจัยประเภทของวัจนกรรมที่แสดงความปรารถนาดี และสถานภาพทางสังคมของผู้ปฏิเสหและผู้ถูกปฏิเสห อีกทั้งการให้ความสำคัญกับสถานการณ์ที่มีส่วนทำให้เกิดการคำนี้ถึงหน้าของผู้ถูก

ปฏิเสธหรือผู้ปฏิเสธด้วยเช่นกัน ดังที่ผู้วิจัยจะแสดงผลรวมของการคำนึงถึงหน้าของผู้ปฏิเสธและหน้าของผู้ถูกปฏิเสธในแต่ละสถานการณ์ไว้ในตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 28 จำนวนคำตอบโดยรวมของทุกสถานการณ์ที่ตอบว่าคำนึงถึงมโนทัศน์หน้าในการปฏิเสธ

ประเภทของวัจนกรรม	สถานการณ์การปฏิเสธและสถานภาพของผู้ปฏิเสธต่อผู้ถูกปฏิเสธ	หน้าของฝ่ายที่ผู้ปฏิเสธคำนึงถึง
การเชิญ (115)	สูงกว่า (40) (นักเรียนเชิญครูไปรับประทานอาหาร)	ผู้ถูกปฏิเสธ (37) ผู้ปฏิเสธ (3)
	เท่ากัน (41) (เพื่อนสนิทเชิญไปงานแต่งงาน)	ผู้ถูกปฏิเสธ (38) ผู้ปฏิเสธ (3)
	ต่ำกว่า (34) (หัวหน้าเชิญลูกน้องไปงานวันเกิด)	ผู้ถูกปฏิเสธ (30)
		ผู้ปฏิเสธ (4)
การแนะนำ (93)	สูงกว่า (33) (ลูกน้องแนะนำให้หัวหน้ารับสมัครงานเพิ่ม)	ผู้ถูกปฏิเสธ (28) ผู้ปฏิเสธ (5)
	เท่ากัน (29) (เพื่อนแนะนำให้สมัครงานพิเศษ)	ผู้ถูกปฏิเสธ (25)
		ผู้ปฏิเสธ (4)
	ต่ำกว่า (31) (ครูแนะนำให้นักเรียนเรียนพิเศษเพิ่มเติม)	ผู้ถูกปฏิเสธ (22) ผู้ปฏิเสธ (9)
การเสนอ (92)	สูงกว่า (36) (ลูกน้องเสนอที่จะเลี้ยงข้าวเจ้านาย)	ผู้ถูกปฏิเสธ (29) ผู้ปฏิเสธ (7)
	เท่ากัน (24) (เพื่อนเสนอให้ยืมเงินที่บ้าน)	ผู้ถูกปฏิเสธ (21)
		ผู้ปฏิเสธ (3)
	ต่ำกว่า (32) (อาจารย์เสนอให้ลูกศิษย์นั่งรถกลับบ้านด้วยกัน)	ผู้ถูกปฏิเสธ (26) ผู้ปฏิเสธ (6)

จากตารางข้างต้น จะเห็นได้ว่าไม่ว่าจะเป็นการปฏิเสธวัจนกรรมประเภทใด ผู้ปฏิเสธจะมีสถานภาพใด และไม่ว่าจะเป็นสถานการณ์แบบไหนก็ตาม ผู้พูดภาษาไทยก็จะคำนึงถึงหน้าของผู้ถูกปฏิเสธมากกว่าหน้าของตนเองเสมอ แต่จะเห็นได้ว่าประเภทของวัจนกรรมที่แสดงความปรารถนาดีมีส่วนทำให้ผู้ปฏิเสธคำนึงถึงมโนทัศน์หน้าในการปฏิเสธ ดังจะเห็นว่าในการปฏิเสธการเชิญ ซึ่ง

ผู้เชิญเป็นฝ่ายได้รับผลประโยชน์นั้น ผู้ปฏิเสธจะคำนึงถึงมโนทัศน์หน้าในการปฏิเสธสูงกว่าการปฏิเสธวัจนกรรมอื่น คือ มีคำตอบที่ตอบว่าคำนึงถึงหน้าถึง 115 คำตอบ ขณะที่การปฏิเสธวัจนกรรมการแนะนำและการเสนอมีคำตอบที่ตอบว่าคำนึงถึงหน้าในการปฏิเสธ 93 คำตอบ และ 92 คำตอบตามลำดับ และผู้ปฏิเสธก็มีการคำนึงถึงหน้าของผู้ถูกปฏิเสธมากกว่าหน้าของผู้ปฏิเสธ คือ 105 คำตอบ จาก 115 คำตอบ ในขณะที่มีคำตอบที่ตอบว่าคำนึงถึงหน้าของตนเพียง 10 คำตอบ อาจเป็นเพราะวัจนกรรมประเภทนี้เป็นการปฏิเสธการสร้างประโยชน์ให้กับผู้เชิญ ดังนั้น ผู้ปฏิเสธจึงคำนึงถึงหน้าของอีกฝ่ายมากกว่าการปฏิเสธการให้ข้อเสนอ และการให้คำแนะนำ ตามที่ผู้วิจัยได้เคยกล่าวไว้ว่าคนไทยจะให้ความสำคัญกับความรู้สึกและผลประโยชน์ของกลุ่มมากกว่าของตน ส่วนอีก 2 วัจนกรรม ซึ่งได้แก่ปฏิเสธการเสนอ และการปฏิเสธการแนะนำ ผู้ถูกปฏิเสธมิได้เป็นฝ่ายที่จะเสียประโยชน์ แต่ผู้ปฏิเสธเป็นฝ่ายเสียประโยชน์เพียงผู้เดียว ดังนั้นจึงปรากฏว่า ผู้ปฏิเสธไม่ได้มุ่งที่จะคำนึงถึงหน้าของผู้ถูกปฏิเสธเพียงฝ่ายเดียว แต่เริ่มที่จะคำนึงถึงหน้าของตนมากขึ้น

สำหรับสถานภาพระหว่างคู่สนทนา จะเห็นว่าผู้ปฏิเสธที่มีสถานภาพเท่ากับผู้ถูกปฏิเสธ มักจะไม่คำนึงถึงมโนทัศน์หน้ามากเท่าไรนักในการปฏิเสธ แต่เมื่อสถานภาพของผู้ปฏิเสธและผู้ถูกปฏิเสธเปลี่ยนไปไม่เท่าเทียมกัน การคำนึงถึงหน้าในการปฏิเสธก็เพิ่มขึ้น โดยผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าผู้ถูกปฏิเสธ มักจะมีการคำนึงถึงหน้ามากกว่าผู้ปฏิเสธที่มีสถานภาพต่ำกว่าผู้ถูกปฏิเสธ ซึ่งอาจจะส่งผลให้ผู้ปฏิเสธที่มีสถานภาพสูงกว่าผู้ถูกปฏิเสธมีการใช้กลวิธีอื่นหลากหลายกว่าผู้ปฏิเสธที่มีสถานภาพต่ำกว่าผู้ถูกปฏิเสธ ดังที่ได้เสนอไว้ใน 4.5 อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่า ในสถานการณ์ที่เพื่อสนิทเชิญเพื่อนสนิทไปร่วมงานแต่งงาน แทนที่จะพบว่าผู้คำนึงถึงหน้าในการปฏิเสธในสถานการณ์นี้น้อยเช่นเดียวกับการปฏิเสธผู้ที่มีสถานภาพเท่ากันในสถานการณ์อื่น แต่กลับพบว่าผู้ตอบว่าคำนึงถึงหน้ามากถึง 41 คน การที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะถึงแม้ผู้ปฏิเสธจะมีสถานภาพเท่ากับผู้ถูกปฏิเสธ แต่ในสถานการณ์นี้ ผู้ปฏิเสธและผู้ถูกปฏิเสธเป็นเพื่อนสนิทกัน ซึ่งอาจจะมีการปัจจัยความสนิทสนมระหว่างผู้ปฏิเสธและผู้ถูกปฏิเสธเข้ามาเกี่ยวข้อง อีกทั้งสถานการณ์นี้ยังมีความสำคัญมากกว่าสถานการณ์อื่น คือเป็นการเชิญไปร่วมงานแต่งงาน ดังนั้นจึงอาจเป็นไปได้ว่าสถานการณ์นี้มีผู้ตอบว่าคำนึงถึงมโนทัศน์หน้ามากกว่าปกติ เพราะผู้ปฏิเสธมีความสนิทสนมกับผู้ถูกปฏิเสธ ย่อมให้ความสำคัญกับการเชิญแบบนี้มากกว่าผู้ที่ไม่สนิทสนมกัน